

Innst. S. nr. 87

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:5 (2004-2005) og Dokument nr. 8:17 (2004-2005)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om forbud mot seksuell bruk av dyr, og forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om straffebestemmelse mot seksuell omgang med dyr

Til Stortinget

INNLEDNING

Stortingets justiskomiteé vedtok den 17. november 2004 felles behandling for Dokument nr. 8:5 (2004-2005) forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om forbud mot seksuell bruk av dyr og Dokument nr. 8:17 (2004-2005) forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om straffebestemmelse mot seksuell omgang med dyr, da forslagene omhandler samme tematiske forhold.

DOKUMENT NR. 8:5 (2004-2005)

Stortingsrepresentanten Jan Simonsen har den 6. oktober 2004 fremmet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en lovendring som klart forbyr mennesker å bruke dyr seksuelt."

I begrunnelsen for forslaget vises det til at dyr bør beskyttes mot å bli nedverdignet gjennom å bli brukt seksuelt av mennesker. Forbudet mot å ha sex mellom mennesker og dyr ble tatt ut av norsk lov rundt 1975. I saker hvor det har forekommet seksuelle overgrep mot dyr, har påtalemyndigheten derfor måttet benytte seg av lov om dyrevern, som ikke har noen klare bestemmelser som forbyr seksuelle overgrep, men som forbyr å påføre dyr smerte.

En klarere bestemmelse om forbud mot seksuell omgang med dyr vil ha en viktig signaleffekt, og gjøre

det mulig med domfellelse uten å dokumentere at dyret er påført smerte.

DOKUMENT NR. 8:17 (2004-2005)

Stortingsrepresentanten Steinar Bastesen har den 10. november 2004 fremmet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om straffebestemmelse mot seksuell omgang med dyr."

I begrunnelsen for forslaget vises det til at forslagsstilleren har registrert at pornografisk fremstilling av seksuell omgang og misbruk av dyr er et økende problem. Straffebestemmelsen mot seksuell omgang med dyr ble fjernet i 1972. I saker hvor det har forekommet seksuelle overgrep mot dyr, har påtalemyndigheten derfor måttet benytte seg av dyrevernloven. Dyrevernavloven har ikke bestemmelser som forbyr seksuell omgang, men forbyr å påføre dyr smerte og mishandling.

Det er i dag bred enighet i samfunnet om at seksuell omgang med dyr er en uakseptabel handling, uavhengig av om dyrene påføres fysiske skader. Denne holdningen begrunnes i de samme momenter som tilsier at det er uakseptabelt å utnytte ethvert levende vesens avhengighetsforhold. Det er derfor ikke naturlig at en straffebestemmelse tas inn i dyrevernloven, men legges inn under straffelovens sedelighetskapittel.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, lederen Trond Helleland, Linda Cathrine Hofstad og Ingjerd Schou, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian

Marthinsen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til de fremlagte forslagene i Dokument nr. 8:5 (2004-2005) fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om forbud mot seksuell bruk av dyr, og Dokument nr. 8:17 (2004-2005) fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om straffebestemmelse mot seksuell omgang med dyr. Komiteen viser også til departementets vurdering av forslaget i Dokument nr. 8:5 (2004-2005) i brev av 17. november 2004. Brevet følger vedlagt denne innstillingen.

Komiteen viser til at det i dag ikke finnes noen straffebestemmelser som retter seg spesielt mot seksuelt misbruk av dyr. Etter dagens lovverk vil imidlertid andre straffebestemmelser kunne komme til anvendelse, som for eksempel dyrevernloven av 20. desember 1974 nr. 73 § 2.

Komiteen har merket seg at det i forbindelse med revisjonen av straffelovens bestemmelser om seksuallovbrudd, på nytt ble vurdert å innføre et eget straffebud mot seksuell omgang med dyr. Departementet konkluderte da med at det var mest hensiktsmessig at dette ble regulert sammen med annen dyremishandling etter dyrevernloven.

Komiteen deler dette synet, men mener det kan være grunn til å vurdere om dagens dyrevernlov gir et godt nok vern mot slike handlinger.

Komiteen er kjent med at en prosjektgruppe oppnevnt av Landbruksdepartementet og Fiskeridepartementet har startet arbeidet med å revidere dyrevernloven, og at den i løpet av våren 2005 skal utarbeide et forslag til ny lov. Komiteen viser til at arbeidsgruppen har til vurdering spørsmålet om å foreslå et forbud mot seksuell omgang mellom mennesker og dyr.

Komiteen ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering og et eventuelt forslag om et slikt forbud.

På denne bakgrunn foreslår komiteen at Dokument nr. 8:5 (2004-2005) og Dokument nr. 8:17 (2004-2005), vedlegges protokollen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:5 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om forbud mot seksuell bruk av dyr, og Dokument nr. 8:17 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om straffebestemmelse mot seksuell omgang med dyr - vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 9. desember 2004

Trond Helleland
leder

Linda Cathrine Hofstad
ordfører

Vedlegg

Brev fra Justis- og politidepartementet v/statsråden, til justiskomiteen, datert 17. november 2004

Dokument nr. 8:5 (2004-2005). Forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om forbud mot seksuell bruk av dyr

Jeg viser til justiskomiteens brev 8. november 2004 der departementet bes om å uttale seg om forslaget i Dokument 8:5 (2004-2005).

Det finnes i dag ingen straffebestemmelser som retter seg spesielt mot seksuelt misbruk av dyr. Straffeloven § 213 annet ledd hadde tidligere et forbud mot seksuell omgang med dyr. Sammen med forbudet mot homoseksuell omgang mellom menn i paragrafens første ledd, ble bestemmelsen opphevet ved lov 21. april 1972 nr. 18. Et hovedsynspunkt bak opphevelsen var et ønske om å begrense bruken av straff og straffetrusler til forhold der slike virkemidler er nødvendige for å motvirke faktiske skadevirkninger, jf. Ot.prp. nr. 5 (1971-72) s. 5. Det ble antatt at bestemmelsen neppe hadde noen allmennpreventiv betydning. Dessuten ble det vist til at andre straffebestemmelser kunne komme til anvendelse overfor omgang med dyr, f.eks. bestemmelsene om dyreplageri i den dagjeldende dyrevernlov 1. juni 1935 nr. 13 og straffeloven §§ 291 og 292 om skadeverk, jf. proposisjonen s. 10.

For skadeverk straffes "den som er rettsstridig ødelegger, skader, gjør ubrukelig eller forspiller en gjenstand som helt eller delvis tilhører en annen", jf. straffeloven § 291. Det er særlig skadealternativet som kan være aktuelt ved seksuelt misbruk av dyr. Strafferammen er bøter eller fengsel inntil 1 år. Men mer aktuell er antakelig dyrevernloven 20. desember 1974 nr. 73 § 2. Regelen slår fast at det "skal farast vel med dyr og takast omsyn til instinkt og naturleg trong hjå dyret så det ikkje kjem i fåre for å lida i utrengsmål". Såfremt disse vilkårene er oppfylt, rammer bestemmelsen seksuelt misbruk av dyr såvel som annen mishandling. Strafferammen for overtredelse av dyrevernloven § 2 er bøter eller fengsel inntil 1 år, jf. § 31 første punk-

tum. Er overtredelsen grov, heves strafferammen til fengsel inntil 3 år (§ 31 annet punktum).

I forbindelse med revisjonen av straffelovens bestemmelser om seksuallovbrudd, vurderte Justisdepartementet på nytt spørsmålet om et eget straffebud mot seksuell omgang med dyr. Departementet uttalte da (Ot.prp. nr. 28 (1999-2000) side 104):

"Departementet mener at et særskilt forbud mot seksuelt misbruk av dyr ikke hører hjemme i straffeloven, og viser til begrunnelsen for å oppheve det tidligere forbudet. Departementet legger til at seksuell omgang mellom mennesker og dyr fortsatt er en handling som er uønsket sett fra samfunnets side. Så lenge begrunnelsen for dette var forankret i hensynet til moral og sedelighet, var det naturlig at forbudet var plassert i straffeloven. I dag er slike handlinger uønsket først og fremst av hensyn til dyret, som kan lide overlast. Derfor er det etter departementets syn systematisk riktig og mest hensiktsmessig at seksuell mishandling av dyr reguleres sammen med annen dyremishandling etter dyrevernloven."

Justisdepartementet mener fortsatt at et forbud mot seksuell mishandling av dyr ikke hører hjemme i straffeloven. Det kan imidlertid være grunn til å vurdere om dagens dyrevernlov gir dyr et godt nok vern mot slike handlinger. Regjeringen og Stortinget har ved behandlingen av Stortingsmelding nr. 12 (2002-2003) om dyrehold og dyrevelferd bestemt at det skal foretas en full gjennomgåelse av dagens dyrevernlov. Bakgrunnen er at vi i dag har bedre kunnskaper om og andre holdninger til dyr enn da dagens lov ble vedtatt i 1974.

En prosjektgruppe oppnevnt av Landbruks- og Fiske-ridepartementet har startet arbeidet med å revidere dyrevernloven, og skal i løpet av våren 2005 utarbeide et forslag til ny lov. Departementene vil deretter sende et forslag til ny dyrevernlov på ordinær høring.

Justisdepartementet har fått opplyst at arbeidsgruppen har til vurdering spørsmålet om å foreslå et forbud mot seksuell omgang mellom mennesker og dyr.

